

17.3x24.94	1	עמוד 32	ידיעות אחרונות - כותרת	13/05/2018	63503656-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

ירון לונדון • יום ירושלים

בתודעתנו, היעד טרם נכבש

העברת שגרירות ארה"ב לירושלים נתפסת כעוד ניצחון שנוחלים היהודים במלחמתם נגד צר ואויב. בכך מכירה למעשה המעצמה החזקה בעולם בסיפוחה של ירושלים המזרחית לישראל כמעשה שנשלם עד תום ("fait accompli", בלשון הדיפלומטיה הישנה). לארה"ב הצטרפה פרגוואי, מדינה קטנה בדרום אמריקה שאך זה נחלצה ממשטרי דיכוי, ונראה שבעקבותיה ילכו עוד כמה מדינות בקהילה האירופית הרואות באמריקה של טראמפ משענת מוצקה ובישראל מופת לעמידה איתנה. זו מתנה נאה ליום ירושלים.

אך אם נתבונן בעובדות ונפשפש בנבכי הנפש הלאומית, ינ' קר בנו ספק לגבי חתימת עידן הספק. לכאורה נכבשה ירושלים המזרחית לפני חצי מאה, אבל מתברר שהכיבוש לא היה מעשה אלים, חטוף, שלאחריו ייצוב ומנוחה, אלא מבוא לאורח חיים והלך נפש של הסתערות מתמדת. בתודעתנו היעד טרם נכבש, וההוכחה לכך היא שכל מעשה בתהום האזרחי מתנסח במור נחי כיבוש ושליטה, דחיקת היריב והתגוננות ממזימותיו. כל מעשה מנומק בצורך להוכחת בעלות, בתעמולה לאומנית ובמ' לחמת דת, ולא רק מלחמת היהדות והאיסלאם, אלא גם מלחמה בין כיתות הנאבקות על מהותה של הזהות היהודית. סוגיות של בנייה למגורים, סלילת כבישים, פיתוח כלכלי, תחיתת את' רי פולחן, חגים ומועדים, אירועי תרבות, חינוך, ארכיאולוגיה, מוזיאונים, ספורט, תחבורה עירונית – עניינים המעסיקים את תושבי כל המרכזים העירוניים בעולם – מנומקים ומכוונים אצלנו על ידי הרהף הכיבושי שאינו מנמנם לרגע.

האם היהודים מתקרבים לניצחון או מתרחקים ממנו? אין עוד כירושלים אתר המבליט את הספק בקיומו של "אנחנו". ירושלים כמציאות וירושלים כאידיאה היא עניינם הכמ' עט בלעדי של דתיים-לאומיים ושל עניים שנקלעו אליה. העיר המאוחדת לא מיצקה את ה"אנחנו" המיוחל, אלא סייעה להתפוררותו. זו תופעה שקשה להעריך את נוקה לט' ווח הארוך, אבל ברור ש"התופעה הירושלמית" מרתיעה רבים מאזרחיה היהודים של מדינה. מדובר באותם רבים הסול' דים מההילולות, הפולחנים, המצעדים, השבועות, המליצות וההתכתשויות הכרוכים ב"סלע קיומנו". הם חוששים שאם

"ירושלים" זו תתפשט על פני כל הטריטוריה הגיאוגרפית והתרבותית, עדיף עתיד הרחק מכאן. אפילו ברלין. וגם יש עובדות נחרצות: לפי מדדים שבעזרתם ניתן להעי' ריך עוצמה ושליטה, נחלשת הבירה בעקביות ובמהירות. היחס המספרי בין תושבי העיר היהודים לערבים נוטה לצד הער' בי. אוזל היתרון הדמוגרפי שהיה ליהודי העיר החל ממחצית המאה ה'19. עם הכיבוש היו כחמישית האוכלוסייה, ועתה כמעט 40%. מואץ שינוי היחס המספרי בין יהודים חילונים וחרדים, והעיר הענייה מתרוששת. חזותם היפה של מבני הצי' בור ושל אהדות משכונתיה האמידות מסתירה את עליבותן של רוב שכונותיה. הפרשת השכונות הערביות הצפוניות בא' מצעות חומת ההפרדה יצרה מרחב עצום של טריטוריה ללא שלטון. החיכוך בין יהודים לערבים לא יצר מתכונת של חיי שיתוף, אלא הקצינ את האיבה. האפליה הבוטה כלפי הערבים ואמצעי ההגנה האלימים מול שנאתם הגואה, שמים ללעג את הביטויים "העיר שחבורה לה יחדיו" ו"עיר שלום".

אין עוד כירושלים אתר המבליט את הספק בקיומו של "אנחנו", כמציאות וכאידיאה. העיר המאוחדת לא מיצקה את ה"אנחנו" המיוחל, אלא סייעה להחלשתו

לפני כ-80 שנה כתב היסטוריון צעיר ומזהיר ספר מסות על "חמשת אבות הציונות". לדעתו, חמשת מכונני הציונות הם יהודה לייב פינסקר, בנימין זאב הרצל, מקס נורדאו, יש' ראל זנגוויל וזאב ז'בוטינסקי. את הספר הזה קראתי פעמים אחדות, ומצאתי שירושלים אינה מושא לכמיהתם של אר' בעה מן החמישה. לפי תפיסתם, היא אינה חשובה למפעל הציוני. מחבר המסות הוא פרופ' בן-ציון נתניהו, אביו המנוח של ראש הממשלה. הארבעה, מתברר עתה, טעו בהערכתם: ירושלים חשובה מאוד, אבל אולי לא למען המיזם הציוני אלא להחלשתו. ■